

Olje iz kavinskih zrn

Še pred nekaj leti smo ogorčeni brali, kako v Braziliji mečejo v morje velikanske množine kavinskih zrn, ker je cena za kavo prešlaba. Sedaj pa so po petletnem naporu delu kemiki brazilskega državnega laboratorija našli sredstvo, kako bi se dalo iz kavinskih zrn delati neko posebno olje. To novo olje bi bilo mogoče uporabljati bodisi za živilski bodisi za industrijo. Tako vsaj ne bo več treba kave metati v morje.

Zelenjava z morskega dna

V Cardiganskem zalivu na angleški zapadni obali so uredili »podmorsko farmo«, ki naj bi pridobivala dragocene podvodne rastline in jih uvedla v ljudsko prehrano. Raziskave so pokazale, da je v tem zalivu 53 različnih vrst podvodnih rastlin, ki so vse užitne. Ker imajo dosti raznih soli in vitaminov, so celo tečnejše in bolj zdrave nego kopne rastline. Poseben stroj, ki so ga sestavili nalašč za to, kosi rastline na morskem dnu in jih dviga na površje. Dosej delajo do globine 40 metrov. Iz rastlin, ki so jih tako pridobili, so izdelali med drugim zelo okusno mezgo. Cela vrsta rastlin pa je enako uporabna tudi za sestavo zdravil in tvoriva za plinske maske.

Klobuk na angleškem sodišču

Pred sodnike v Southamptonu je bila nedavno pozvana mlada deklica za pričo. Prišla je, toda ko so jo poklicali z imenom in je stopila naprej, jo je vodja obravnave nagovoril: »Oprostite, prišli ste brez klobuka! Takšno obnašanje ne odgovarja angleškimi pravili o dostojnosti.« Deklica je zardela do ušes, potem je pokazala na majcen klobuček, ki je sedel zadaj na njeni glavi. Bil je iste barve kakor njeni lasje, zato ga sodnik ni opazil. Seveda je sodnik umaknil svojo zahtevo po klobuku, ko se je prepričal, da ima deklica nekaj klobuku podobnega na glavi.

Ukradena nevesta

Rečunichlova povest podobenca

7

»Ne, to reč bom plačal jaz sam, naj velja, kar hoče,« je dejal Lojz navdušeno; »ti pa boš dobil še posebej deset šilingov za to, če se nam posreči.«

»Aha, zdaj se ti je kapitalist spet pokazal; po denarju ti brodi kakor nas eden z žlico po močniku.«

»Za dober namen rad dam — in mi še nikoli ni bilo žal, če sem v dober namen kaj dal.«

»Kakšen dober namen pa bi bil tu?«

»Ljubezen do bližnjega — Tonču morava njegove zahrbtnje načrte prekrizati. Haha, ta ti bo Valentinovo bolezen dobil, tako ga bo od same jeze vrglo; midva pa se bova smejala ko še nikdar, če mu škilave oči okoli in okoli glave zavije.«

»Ti si mi čeden kristjan! Ali veš, kaj je ljubezen do bližnjega?«

»Tonč ni moj bližnji — nikoli bil ni. Glavna reč je zdaj ta, da se nama vse posreči.«

»Posrečilo se bo, če boš le ti znal molčati, da tega nihče ne izve.«

»Molčati znam kakor grob.«

»Da, kadar ničesar ne veš.«

»Čenčav nikoli bil nisem.«

»Čenčav ne, ampak klepetav kakor star gosak.«

»Kdo to pravi? Salabolt!« je vzhropel Veliki Lojz.

»Ljudje, ljudje pravijo to.«

»Kateri ljudje? Povej jih! Povej mi enega! Po imenu mi ga povej, po imenu!«

»Jaz pravim to. Šaj sem jaz tudi eden.«

»Ti torej? Da veš: prijatelja sva si bila — in nič več. Tožil te bom, zaradi žaljenja te bom.«

»Kdaj neki? Ali še danes?«

»Nocoj in jutri, žal, ne utegnem. Ali pojutrišnjem! Pripravi se! Pojutrišnjem te bom.«

»Me veseli, zares me veseli. Zdaj moram pa domov, ker je treba še to in ono za jutri pripraviti.«

Peter se je smejal, ko je vstal in se namenil proti durim.

»Hoho, nikar tako na hitro, počakaj še malo!« se je zasukal Lojz. »Ali ga še boš kozarček? Ta črničevac je res dober.«

»Bog plačaj! Pameten bodi jutri in priden! Da ga kaj ne polomiš!«

»Posedi še malo!«

»Ne morem. Lahko noč! Dobro se mi naspí in kaj lepega ti se naj sanja, moj ljubi!«

V.

Take poroke v Grabnjah še ni bilo kakor je bila Hanzejeva in Lejina. Tako čednega para, so dejali ljudje, še ni bilo v fari; toliko godcev, pevcev in veselih svatov se še na nobeni svatovski ni nabralo; pa tako molčeče, hladne in na videz prevzetne neveste tudi še ni bilo — in tako žalostno se še nobeno ženitovanje v Grabnjah ni končalo.

Že zjutraj navsezgodaj so se zbrali pevci pri Poltniku in moški zbor je marsikatero lepo zapel, godci pa so jo urezali pred sejmiščem. Svatje so bili židane volje in fantje so prešerno vriskali.

Ko je mladi par prihajal od doma, so pokali topiči, da je odmevalo od vseh strani.

Pred cerkvijo se je zbralo pol fare in prodajalo zijala; zdaj je tu kdo komu kaj pošepnil, zdaj spet se je tam kdo na glas pomenil s sosedom.

Največ so se menili o nevesti. Ta je bila čedno po mestno oblečena — obleka je bila temnomodra —, na glavi je imela srebrnkast venec. Obraz je bil blede, le na licih je gorel rahel rdečkast cvet. Šla je pokonci kakor kaka grofica in se ni ozrla niti na desno niti na levo, ampak je gledala naravnost predse.

»Lepa je,« je nekdo med gledalci dejal glasno. Drugi je pristavil prav tako na glas:

»Da, ampak prevzetna kakor greh. Nikogar ne pogleda.«

Leja je čula pomenek, ali s ničimer ni izdala svoje nejevolje, le rdečica na licih ji je še bolj zagorela.

Ženin, ki je glasove tudi čul in razumel, se je zdrnil in vznemiril. Oblečen je bil črno, preprosto sicer, toda obleka mu je bila kakor vlita. Njegove lepe moške poteze so bile danes resne in nihče, kdor ga ni poznal, ne bi bil dejal, da je to poredni, vedno zgovorni in veseli Hanzej.

Tik za ženinom in nevesto sta šla Veliki Lojz in Črni Peter v temnih nedelnih oblekah; tako po praznje sta se opravila le za veliko noč. Lojzu je njegova koščena glava štrlela visoko izza trdega ovratnika, Peter zraven njega je bil čisto majhen in okrogel.

Za tema so se vrstili drugi svatje: Žnidar, Jošt, Tina, Hanzejeva sestra, s svojo družico, županovo hčerjo, potem še kakih trideset svatov.

Ko so prišli na sejmišče, je zadonel na Lejino uho rezek, divji vrisk, da se je vsa prestrašena ozrla. Tisti, ki je tako zavriskal, je bil — Urbančev Tonč. Z grozečim, škilavim pogledom se je zarežal nevesti v obraz. Ta je bila tako iz sebe, da je obstala kakor otrpla; šele ko jo je sunil Lojz, je stopila zopet ženinu na stran.

Ko so prestopili cerkveni prag, so zadonele orgle, vse sveče na glavnem oltarju so gorele, duhovnik je že čakal. Poroka je bila takoj. Leja je svoj »hočem« izgovorila tako tiho, da so jo čuli le najbližji, njena roka je v ženinovi tako trepetala, da jo je moral Hanzej krepko okleniti, ker se je bal, da bi utegnil kdo videti, kako se trese.

Ko je odločilno besedo izgovorila in je duhovnik njuno zvezo blagoslovil, se je pomirila.

Med poročno mašo je klečala Leja mirno in na videz vsa v molitev zatopljena zraven svojega moža. Le zdaj ali zdaj je tiho zaihtela in se stresla.

Slovesno, kakor so prišli, so svatje tudi odšli iz cerkve. Godci so godli, topiči so pokali, fantje so vriskali. Vmes je zopet urezal divji, rezki in grozeči vrisk Urbančevega Tonča. Vsa blede sta korakala mladi mož in žena sredi radovednih faranov v gostilno k Poltniku. Medtem ko so se svatje za mizo razvrščali in posedali, je Hanzej izginil z Lejo v sosednjo sobico. Mož je svojo mlado ženko spoštljivo poljubil na čelo; bil je to njun prvi poljub — po božen, kakor poljubi človek sveto podobo. Potem je hitel:

»Leja, zdaj si moja. Ne morem ti reči, kako sem srečen.«

»Tudi jaz, moj ljubi,« je ihtela Leja.

»Razen nebes ne vem nič lepšega kakor to, da imam tebe. Leja, hvala ti!«

»Zahvaliti se moram jaz tebi. — Ko bi le vkup mogla ostati!... O moj Bog!«

»Spet se bova sešla in potem se nikdar več ne bova ločila. Zdaj pa je glavna reč, da prideš ti na varno.«

Vzel je iz žepa zaprt pisemski ovitek in ji ga dal.

»Tu imaš denar, Leja — tisoč šilingov je. Za prvo silo bo dovolj, da si boš mogla pomagati.«

»Nikar, nikar,« se je branila. »Šaj je preveč.«

»Leja, nikar se ne brani! Mudi se nama. Če mi hočeš napraviti veselje, tedaj vzemi denar!«

»Kaj bo pa tebi ostalo?«

»Toliko še zmerom, da bom lahko plačal, kar bomo danes pojedli in popili; potem bom pa že spet zaslužil.«

Malo se je še obirala, potem je denar shranila.

»Hanzej, kako se mi smiliš!« je zaihtela.

»Kaj se ti bom jaz smilil! Ti, ti si sirota.«

»Mene le eno boli. Zaradi mene si napravil svojo srečo.«

»Moja sreča si ti — to pa imam. Najini srci se nikoli ne bosta ločili.«

Zunaj se je nekdo oglašil:

»Kje pa sta ženin in nevesta?«

»Leja, iti morava,« je dejal. »Ali nisi kaj česa pozabila, kar sva se domenila?«

(Dalje prihodnjik)